

FRA: usaldusväärsed ja võrreldavad andmed ning objektiivne analüüs

FRA missioon

Vastavalt oma asutamismäärusele (EÜ) nr 168/2007 pakub Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA) „abi ja teadmisi ühenduse asjakohastele institutsioonidele ja asutustele ning liikmesriikidele.” FRA pakutav abi põhineb andmetel, mida esitavad selle õigus- ja sotsiaalteadlastest koosnevad ekspertrühmad, kes koguvad ja analüüsivad „objektiivset, usaldusväärset ja võrreldavat informatsiooni ja andmeid”.

Uuringutele tuginedes esitab FRA Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide poliitikakujundajatele „järelused ja arvamused”, et aidata neil „meetmete rakendamisel või tegevuskavade kujundamisel täielikult järgida põhiõigusi.” Nii aitavad FRA abi ja teadmised kaasa teadmispõhisele, kindlapiirilisele ja kontekstualiseeritud arutelule ning poliitikakujundusele põhiõiguste valdkonnas Euroopa Liidus ja selle liikmesriikides.

FRA tegevusvaldkonnad

FRA tegeleb õigus- ja sotsiaalvaldkonda käsitletavate uuringutega, mille eesmärgiks on tutvustada põhiõiguste järgimise, edendamise ja austamise seisukohalt paljulubavaid praktikaid Euroopa Liidus. FRA ülesandeks on ka tuvastada need valdkonnad, kus on vaja teha täiendavat tööd, viimaks needvastavusse rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega. Need standardid kehtestab Euroopa Liidu põhiõiguste harta, mis sätestab Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide jaoks Euroopa Liidu õiguse tõlgendamisel ja kohaldamisel siduva õiguste loetelu viidates ka Euroopa Nõukogu ja ÜRO lepingutele ning teistele õigusaktidele.

Uurimistulemuste võrreldavuse tagamiseks hõlmavad FRA uuringud tavaliselt kõiki liikmesriike. Andmete võrreldavus on olukorra põhjaliku kirjeldamise seisukohast määrava tähtsusega.

FRA võib oma uuringutes vaadelda ka vaid konkreetseid liikmesriike, näiteks kui teema ei puuduta võrdselt kõiki liikmesriike, kui FRA testib uut küsimustikku või kui tegemist on piiratud ressursisidega.

Uurimisteamade valimine

FRA töövaldkondi määratlevad:

- Euroopa Ülemkogu, mis kehtestab viieks aastaks raamprogrammi;
- sõltumatutest ekspertidest koosnev FRA nõukogu, mis kehtestab igaks aastaks konkreetseid projekte kirjeldava tööprogrammi, mis koostatakse peamiste sidusrühmadega konsulteerides;
- sidusrühmad, kellega FRA konsulteerib konkreetsete projektide arendamise ja elluviimise küsimustes, et projektid täidaksid seatud eesmärgid ja vastaksid poliitikavajadustele;
- Euroopa Liidu institutsioonid, kes võivad paluda FRA-l analüüsida õigusaktide eelnõude vastavust põhiõigustele. Nii näiteks esitas FRA 2011. aastal Euroopa Parlamendi taotlusel kaks arvamust – Euroopa uurimismääruse direktiivi eelnõu ja reisijate broneeringuinfo kasutamise direktiivi ettepaneku kohta;
- erandkorras võib FRA raporteerida ka kiireloomuliste põhiõigustega seotud probleemide kohta ühes konkreetses liikmesriigis ning Euroopa Liidu institutsiooni taotlusel võib FRA tegelda ka valdkonnaga, mis ei sisaldu otseselt tema viieaastases raamprogrammis.

Andmete kogumine ja analüüsimine

Tulenevalt uuritavate teemade laadist rakendavad FRA õigus- ja sotsiaalteaduste eksperdid erinevaid andmetekogumismeetodeid.

FRA kogub liikmesriikide õigusmaastikul toimuva põhiõiguste kaitsese suunatud tegevuse kohtateavet ekspertvõrgustiku kaudu, kes tuginevad oma töös mitmesugustele allikatele, sealhulgas õigusaktidele, kohtuotsustele ja teadustöödele.

Õigusanalüüsides antakse ametlik ülevaade valitsevast õiguslikust olukorrast. Paraku ei ole õigusaktidega alati tagatud tõhus õiguskaitse põhiõiguste rikkumiste korral, osaliselt seetõttu, et ohvrid ei tunne kehtivaid seadusi või ei teata rikkumistest õiguskaitseorganitele. Seepärast hindab FRA

lisaks õigusaktidele ka inimeste igapäevakogemusi. Selline **sotsiaalteaduslik uuring** põhineb kas olemasolevate andmete (sekundaarsete andmete) analüüsil või FRA juhitud välitöödel, kus kogutakse uusi andmeid (primaarseid andmeid).

Kättesaadavaid sekundaarseid andmeid saab Euroopa Liidu liikmesriikide vahel võrrelda väga harva, sest andmete

Primaarsed andmed on teave, mida kogutakse vahetu kogemuse, näiteks intervjuu või küsitluse käigus. FRA kogub esmaseid andmeid välitöödel.

Sekundaarsed andmed on teave, mille on kogunud või avaldanud teised asutused, näiteks ametlik statistika ja väljaanded, milles käsitletakse akadeemiliste asutuste, valitsusväliste organisatsioonide või rahvusvaheliste organisatsioonide teadusuuringute tulemusi.

kogumiseks rakendatakse erinevaid meetodikaid. Erinevtes uuringutes võidakse näiteks määratleda erinevalt sihtgruppide: mõni naistevastase vägivalda uuring keskendub ainult sünnituseas naistele, teised ainult koduvägivaldale, jne.

Parima võrreldavuse tagamiseks kogub FRA oma esmaseid andmeid ise. Väliuuringuid tehakse kvantitatiivsete ja/või kvalitatiivsete uuringutena. FRA

eksperdid töötavad välja ja koostavad küsitlused, mida rakendatakse mitmel viisil, sealhulgas vahetu intervjuuna ja internetiküsitlusena.

Kvantitatiivsed uuringud

Kvantitatiivsed uuringud on ulatuslikud uuringud, millega kaardistatakse konkreetsete põhiõigusi puudutavate küsimuste ulatust ja olemust nii, et need oleks võrreldavad, näiteks andmeid diskrimineerimiskogemuste sageduse kohta. Tavaliselt esitatakse uuringus mitu üksikasjalikku küsimust juhtumi iseloomu kohta: kas kannatanu teatas juhtumist? Kui ei, siis miks? Kui jah, siis kuidas teda koheldi? Samuti kogutakse kvantitatiivsete uuringutega tavaliselt teatud andmeid vastajate kohta, et andmeid saaks võrrelda näiteks soo, vanuse, hariduse ja tegevusala järgi. Seda teavet kogutakse ja edastatakse anonüümselt, et tagada vastaja eraelu puutumatus ja julgustada inimesi uuringutes osalema. Kvantitatiivse uuringu heaks näiteks on 2009. aastal FRA läbi viidud Euroopa Liidu vähemuste ja diskrimineerimise uuring EU-MIDIS, mille raames küsitleti Euroopa Liidu 27 liikmesriigis 23 000 inimest.

Kvalitatiivsed uuringud

Kvalitatiivsed uuringud hõlmavad nii individuaal- kui fookusgruppi. Selliste meetoditega saadud vastused on üksikasjalikumad ja uuringutulemusi on võimalik kontekstiga paremini seostada.

Analüüsid

FRA analüüsib andmeid mitmel erineval viisil: näiteks võidakse kvantitatiivses uuringus testida tõenäosust, kontrollimaks, kas tulemus on juhuslik või mitte. See võimaldab FRA ekspertidel otsustada, kas uuringu tulemusi saab tõlgendada kui olukorra objektiivset kirjeldust.

FRA uuringute teadusliku usaldusvääruse tagamine

FRA uuringute teaduslik kvaliteet tagatakse läbi uuringuprotsessi kõikide etappide:

- kui FRA teeb koostööd töövõtjatega, valitakse nad range ja kvaliteeti tagava korra alusel;
- FRA eksperdid monitoorivad uuringu kulgu ja kvaliteeti, analüüsivad kogutud andmeid ja koostavad lõpparuanded;
- iga aruande kvaliteeti ja usaldusvärsust kontrollib FRA hindamiskomisjon;
- lõpliku kvaliteedikontrolli teeb FRA 11 sõltumatust põhiõiguste ekspertidest koosnev teaduskomitee. Komitee liikmed valib FRA juhatus Euroopa Parlamendi soovitusel põhjal.

FRA ülesandeks on pakkuda usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid ning objektiivset analüüsi, mis tugineb õigus- ja sotsiaalteaduste valdkonnas tunnustatud uurimismeetoditele.

Lisateave:

Käesoleva infolehe leiate FRA kodulehelt:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/research_en.htm

Kõik FRA publikatsioonid ja nende tõlked on leiate samuti FRA kodulehelt:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_en.htm